



*Trinaesta regionalna konferencija - EnE17*  
*The Thirteenth Regional Conference -*  
*EnE17*

*Životna sredina ka Evropi*  
*Environment to Europe*

# **Транспозиција хоризонталног законодавства Европске уније у Републици Србији**

**Тина Јањатовић,  
Министарство пољопривреде и заштите животне  
средине**

**Београд, 5. јун 2017. године**



# 1. ПРЕДМЕТ АНАЛИЗЕ

- **Захтеви прописа који чине хоризонтално законодавство ЕУ у области заштите животне средине и степен њихове транспозиције у РС.**
- **Појам хоризонталног законодавства**
- **Приказ одредаба директива и уредби ЕУ које су извори хоризонталног законодавства**
- **Приказ других извора хоризонталног законодавства, као што се међународни уговори које је Србија ратификовала**
- **Наводе се прописи националног законодавства којим је хоризонтално законодавство пренесено**



## 2. ПРЕДМЕТ АНАЛИЗЕ

- Стратегије значајне за транспозицију хоризонталног законодавства ЕУ у области заштите животне средине:
- Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију;
- Стратегија апроксимације за хоризонтални сектор;
- Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ;
- Пост-скрининг документ



# Појам

- Хоризонтално законодавство у области животне средине обухвата прописе који имају међусекторски значај. Прописи из ове групе се углавном баве процедуралним аспектима појединих питања од значаја за друге области.
- У овој групи су прописи којима се регулишу:
- **процена утицаја пројеката на животну средину;**
- **стратешка процена утицаја на животну средину;**
- **приступ јавности информацијама у области животне средине;**
- **учешће јавности у одлучивању о питањима која се тичу животне средине;**
- **оснивање Европске агенције за животну средину (ЕЕА);**
- **одговорност за штете у животној средини;**
- **Европски регистар испуштања и преноса загађујућих супстанци (EPRTTR);**
- **Програм за животну средину и климатске активности (LIFE);**
- **инфраструктурне и просторне информације (INSPIRE)**



## Прописи хоризонталног законодавства ЕУ у области заштите животне средине

- Директива 2011/92/ЕУ о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину,
- Директива 2001/42/ЕЦ о стратешкој процени утицаја на животну средину;
- Директива о приступу јавности информацијама о животној средини и укидању Директиве Савета 90/313/ЕЕЗ;
  - Директива 2003/35/ЕЦ о учешћу јавности у изради планова и програма у области заштите животне средине;
  - Директива 2004/35/ЕЦ о одговорности за штете у животној средини;
  - Директива 2008/99/ЕЦ о заштити животне средине путем кривичног права;
  - Директива 2007/2/ЕЦ о установљавању Инфраструктуре за просторне информације у Европској заједници (ИНСПИРЕ);



- Директива 91/692/ЕЕЦ о уједначавању и рационализацији извештаја о спровођењу одређених директива које се односе на животну средину;
- - Уредба 166/2006 о установљавању Европског регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци;
- - Уредба 401/2009 о Европској агенцији за животну средину (ЕЕА) и Европској мрежи за информације и посматрање (EIONET);
- - Уредба 1293/2013 о успостављању Програма за животну средину и климатске активности („LIFE”) и стављању изван снаге Уредбе 614/2007 ЕЦ;
- - Препорука 2001/331/ЕЦ о минималним критеријумима за инспекцију у области животне средине .



# МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ КАО ИЗВОРИ ХОРИЗОНТАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Конвенција о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архуска конвенција)
- Протокол о регистрима испуштања и преноса загађујућих материја - PRTR протокол
- Конвенција о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту - Еспо конвенција)
- Протоколо о стратешкој процени утицаја - СЕА протокол



## Архуска конвенција

- Усвојена 25. јуна 1998. године на четвртој министарској конференцији “Животна средина за Европу” (у граду Архусу, у Данској). РС је ратификовала Архуску конвенцију 2009. године.
- Утврђује посебне обавезе држава чланица у погледу три групе питања: доступност информација о животној средини, учешће јавности у доношењу одлука које се тичу животне средине и права на правну заштиту у области животне средине.
- Све земље ЕУ су потврдиле Архуску конвенцију, а ЕУ унија је постала чланица маја 2005. године. 2003. године ЕУ је усвојила Директиву 2003/4/ЕЦ о приступу јавности информацијама о животној средини која је усклађена са чл. 4. и 5.
- Директива 2003/35/ЕЦ о учешћу јавности у изради планова и програма из области животне средине, се односи на чл. 6, 7. и 9 (став 2).
- Устав РС, ЗЗЖС, Закон о процени утицаја, Закон о стратешкој процени утицаја





# Протокол о регистрима испуштања и преноса загађујућих материја - PRTR протокол

- Усвојен на Петој министарској конференцији „Животна средина за Европу” одржаној у Кијеву (Украјина) у мају 2003. године. Република Србија је потврдила PRTR протокол 2011. године.
- Међународни уговор развијен у оквиру Архуске конвенције, и формално је протокол уз ову конвенцију. PRTR утврђује обавезу Страна да успоставе и одржавају јавно доступан регистар испуштања и преноса загађујућих материја и укључује информације о њиховој природи и количинама.
- На основу PRTR протокола у Србији је установљен регистар извора загађивања који представља регистар информација и података о загађивачима животне средине. Базиран је на принципима PRTR протокола и хармонизован са Уредбом 166/2006ЕЦ о установљењу ЕПРТР.
- Закон о заштити животне средине, Закон о водама Закон о заштити ваздуха, Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања,



## Еспо конвенција

- Еспо Конвенција је усвојена 1991. године у граду Еспо (*Espo*) у Финској.
- Еспо конвенција потврђена је Законом о потврђивању конвенције о процени утицаја у прекограничном контексту („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07).
- Обавезује стране уговорнице да предузимају све правне, административне или друге мере у односу на предложене активности које могу изазвати значајне прекограничне штетне утицаје, да установљавају поступке за процену утицаја на животну средину који омогућавају учешће јавности и припрему документације о процени утицаја на животну средину.
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09) у члану 32. преноси одредбе Еспо конвенције



# Активности и етапе транспозиције законодавства ЕУ у области заштите животне средине у правни систем РС

- РС је од 2000. године започела процес усклађивања својих прописа са захтевима ЕУ
- Уз помоћ Владе Финске, донети су нови прописи о заштити животне средине.
- Потписивањем ССП 2008. године РС се обавезала на постепено усклађивање домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ.
- Како би испунила обавезу предвиђену ССП, Србија је 2008. усвојила Национални програм интеграције Републике Србије у ЕУ за период 2008-2012
- 2012. Европски савет је усвојио закључак о додељивању статуса кандидата Србији.
- РС доноси нови вишегодишњи програм усклађивања домаћег законодавства са правом ЕУ, под називом Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ (са периодом примене до 31. децембра 2018.



## Национална стратегија Републике Србије за апроксимацију у области животне средине

- Циљ НЕАС-а је да обухвати све изазове које ће процес апроксимације поставити пред националним законодавством (кључујући и одговор на недостатке садашњих правних процедура у Србији), обим промена које ће бити неопходне при организовању и раду институција надлежних за животну средину, као и приступ за превазилажење финансијских недостатака до потпуне усклађености са правним тековинама ЕУ. НЕАС идентификује три временска периода: Краткорочни (до 2014. године); Средњорочни (од 2015. до 2018. године) и Дугорочни (од 2019. до 2030. године). Период од 2011. до 2014. године сматра се краткорочним периодом, јер би до краја тог периода транспозиција правних тековина ЕУ требало да буде завршена.
- секторске стратегије
- директива – посебни имплементациони планови (ДСИП)– за сваку директиву.



# Стратегија апроксимације за хоризонтални сектор

- Стратегија апроксимације за хоризонтални сектор је секторска стратегија која је додатни документ уз НЕАС.
- Она даје детаљну анализу и планове у оквиру самог сектора. Овај документ представља финални нацрт Стратегије за апроксимацију у хоризонталном сектору и за сада није усвојен од стране Владе Србије.
- Ова секторска стратегија даље продубљује посебне планове за сваку директиву у оквиру сектора. Документ политике може да буде или „Процена утицаја регулаторне политике” (РИА) или поједностављени „План за имплементацију посебне директиве” (ДСИП)
- У складу са временским распоредом који је успостављен у НЕАС, већина активности се у кратком року мора реализовати, тачније пре 31. децембра 2014. године.



# Пост-скрининг документ

- Пост-скрининг документ је настао као резултат споразума постигнутог између Србије и Европске комисије у складу са закључцима Билатералног скрининга (одржаног од 17. до 21. новембра 2014. године) за поглавље 27.
- Србија се обавезала да ће обезбедити додатне информације о статусу својих планова преношења и спровођења у процесу приступања Европској унији у области животне средине.
- Пост-скрининг документ је припремљен у оквиру Преговарачке групе 27, усвојен у септембру 2015.
- Он осликава тренутно разумевање Србије у погледу неопходних инвестиција, процењених трошкова у вези са њима и планираних временских рокова за потпуно усклађивање са правним тековинама ЕУ у области животне средине.
- Приказује статус и планове преношења и спровођења правних тековина ЕУ за Поглављу 27 и у погледу прописа у области хоризонталног законодавства



# Закључак

- Сагледавајући захтеве прописа који чине хоризонтално законодавства Европске уније у области животне средине и степен његове транспозиције у Републици Србији, дат у релевантним, документима може се извести закључак да транспозиција хоризонталног законодавства од стране Републике Србије представља сложен процес који захтева како измену постојећих закона и подзаконских аката тако и доношење нових.
- Неопходно је имати у виду рокове предвиђене у НЕАС-у као што је период од 2011-2014 који су истекли, као и нови рок који је дат у Пост скрининг документу до краја 2018. године. Овако постављени рокови могу представљати велики изазов за Републику Србију имајући у виду ограничене капацитете



- Према наводима Пост скрининг документа се може закључити да су скоро сви прописи хоризонталног законодавства Европске уније у области заштите животне средине делимично пренети или у иницијаној фази доношења што захтева знатно јачање капацитета Србије на припреми прописа.
- Пост скрининг документ предвиђа измене свих закона РС које уређују област хоризонталног законодавства као што је Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине (усвојен у фебруару 2016. године), Закона о процени утицаја на животну средину (до краја 2017. године), Закона о водама (до краја 2018. године), Кривичног законика, доношење Закон о НИГП и Закона о одговорности за штету према животној средини као и измену великог броја подзаконских аката који уређују ову област.
- Овако постављени циљеви Србије у правцу испуњавања услова за чланство у ЕУ су изузетно високи и захтевају озбиљан и континуиран рад уз неопходне реформе функционисања јавне управе у целини.





# **ХВАЛА НА ПАЖЊИ!**

**Тина Јањатовић**

***email:* [tina.janjatovic@eko.minpolj.gov.rs](mailto:tina.janjatovic@eko.minpolj.gov.rs)**

**Министарство пољопривреде и заштите животне средине**

